

CARLES OLIVER

Arquitecte

Consciència Demà el projecte *Life Reusing Posidonia* serà protagonista d'una taula rodona al COAC de Barcelona. Parlem amb el director de l'equip que ha construït uns habitatges de protecció pública que són model de sostenibilitat ambiental

“Es diu que habitem un territori; cal dir que habitem un ecosistema”

CRISTINA ROS

És arquitecte i treballa a l'Institut Balear de l'Habitatge (Ibavi). Com a part de l'equip tècnic de l'administració autonòmica, Carles Oliver ha dirigit el projecte *Life Reusing Posidonia*, catorze habitatges de protecció pública a Sant Ferran de Formentera, pioner en eficiència energètica i baixa contaminació durant la construcció. El projecte arquitectònic, que al mes de novembre va rebre el premi NAN al millor habitatge plurifamiliar del 2017, s'exhibeix ara a Barcelona, al Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya (COAC), on demà serà objecte d'una taula rodona en què es projectarà el documental que explica els objectius que es van fixar per a la construcció de l'edifici.

El projecte que ha dirigit des de l'Ibavi va obtenir una subvenció important de la UE perquè serveixi de model en l'adaptació de la construcció al canvi climàtic. ¿Parlem d'arquitectura sostenible?

Del concepte de sostenibilitat se n'ha fet un sobreús, sovint sense que al darrere hi hagi un contingut real. Des de l'Ibavi i amb la col·laboració de la direcció general d'Energia i Canvi Climàtic del Govern Balear hem treballat molt per reduir l'impacte ambiental, tant durant el procés de construcció com en la vida útil de l'edifici. Cal tenir en compte que a Espanya les indústries de la construcció generen el 17% de les emissions de CO₂. A nivell mundial, el formigó armat en provoca el 5%, la calefacció el 6% i el transport el 14%. Hem de ser conscients que l'activitat industrial del sector de la construcció té importants efectes col·laterals: explotació de recursos naturals, les esmentades emissions de CO₂, efectes tòxics i cancerígens, explotació laboral, etc. És prou greu per plantejar seriosament sistemes de construcció més sostenibles, amb edificis d'eficiència energètica i amb la utilització, sempre que sigui possible, de matèries primeres procedents de les indústries artesanals locals.

Què diria que hi ha, falta de consciència o que mirem cap a una altra banda?

Hi ha falta d'informació, òbviament interessada, però també poques ganes d'informar-se. L'equip que hem treballat en el projecte de Formentera portem des del 2009 estudiant quin origen tenen i com es produeixen els materials que es fan servir en l'edificació. Quan descobrim, per exemple, que l'energia elèctrica que es fa amb carbó provoca que 60 milions de nens siguin explotats a l'Àfrica subsahariana perquè als vuit anys tenen una mida útil per entrar a dins d'esclertes en les quals no entren persones més grans, t'adones de la barbaritat que és: és molt probable que l'electricitat que consumim es produeixi en circumstàncies que rebutgem.

En la memòria del projecte també parlem de la necessitat d'informar d'aquesta procedència i de les etapes de producció, transformació i distribució dels materials.

Ens demanem si com a consumidors assumiríem els riscos si els coneguéssim. Penseu que el que pesen les coses d'alumini que tenim aquí han produït el doble d'aquest pes en llots vermells, residus perillosos, merda que algú ha de guardar en qualche lloc. ¿Estaries còmode davant d'una etiqueta que digués que l'alumini d'aquesta finestra surt d'una mina de l'Índia que ha provocat desforestació, expulsió de les tribus indígenes i nombroses morts i violacions? ¿Vestiries tranquil·lament una samarreta d'aquestes de tres euros si portés escrit "Explotació laboral"? ¿Què passaria si des de l'administració comencéssim a afavorir la informació de la traçabilitat de qualsevol producte? ¿Interessa? Sovint es diu que habitem un territori; caldria dir que habitem un ecosistema, ser-ne molt conscients i actuar en conseqüència.

Des d'aquests principis, quins són els objectius que es va proposar el projecte *Life Reusing Posidonia*?

Ens vam fixar els objectius de reduir el 50% d'emissions de CO₂ durant la construcció, el 75% d'energia durant la vida útil de l'edifici, el 60% de consum d'aigua i el 50% de producció de residus. També ens vam proposar utilitzar productes tan propis i sostenibles com la posidònia per als aïllaments, el marès, la ceràmica cuita amb clovella d'ametlla, el formigó de calç, vidrieres de segona mà per als interiors i altres materials que sabem com es fabriquen. A més de provocar la ventilació creuada, que es va deixar de fer servir pensant que l'energia era infinita.

¿És viable a un cost raonable aquesta arquitectura?

Ens vam proposar tenir un sobre-cost inferior al 5% si ho comparem amb una promoció equivalent que compleixi la normativa, i ho hem aconseguit. No només és viable: nosaltres diem que si la construcció de tots els edificis es fes seguint els criteris de *Reusing Posidonia* o dels que ara guien tots els projectes de l'Ibavi, la construcció deixaria de ser una de les causes de l'augment de la temperatura global.

Per a qui no coneix el projecte, com definiria l'estil?

Crec que és un error pensar que l'arquitectura és una qüestió d'estil, que ha estat la gran preocupació del segle XX, fruit del capitalisme salvatge, de veure qui la té més grossa. L'estil segurament és una qüestió secundària, crec que hem de prioritzar un posicionament davant la vida, l'arquitectura com el reflex d'una manera de ser en el món i de pensar-lo. ■

Carles Oliver és el director de *Life Reusing Posidonia*, 14 habitatges socials que van guanyar un dels premis NAN d'arquitectura 2017. ISAAC BUJ

“S'ha de tenir en compte que a Espanya la construcció genera el 17% de les emissions de CO₂”

“Del concepte de sostenibilitat se n'ha fet un sobreús, sovint sense que al darrere hi hagi contingut”